

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1216

Vragen van de leden **Oskam** (CDA) en **Kooiman** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *criminelen die shoppen bij spionagewinkels* (ingezonden 11 november 2015).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 19 januari 2016).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat criminelen gadgets kopen bij spionagewinkels met het doel daarmee de opsporing door politie en justitie dwars te zitten?¹

Antwoord 1

Ik ben ermee bekend dat er spyshops zijn die spionageapparatuur verkopen die ook voor illegale doeleinden gebruikt kan worden. Zolang die diensten en middelen niet bij wet of enig ander voorschrift verboden zijn, kan daar echter niet tegen worden opgetreden. Als er wel verboden middelen, zoals bijvoorbeeld jammers, worden verkocht of bewust criminelen worden gefaciliteerd met legale middelen en diensten, dan kan dat strafbaar zijn en kunnen het Openbaar Ministerie (OM) en de politie ingrijpen. Ook de burgemeester kan optreden door het pand te sluiten, indien er sprake is van een ernstige verstoring van de openbare orde.

Vraag 2

Kunt u een overzicht geven van de in vraag 1 genoemde gadgets waarvan u bekend is dat deze worden verkocht, waaronder de items genoemd in de betreffende uitzending?

Antwoord 2

Ik beschik niet over sluitende gegevens met betrekking tot het assortiment van spyshops.

¹ Uitzending Editie NL, 9 november jl. «Criminelen shoppen bij spionagewinkels: CDA en SP stellen Kamervragen» <http://www.rtlnieuws.nl/editienl/criminelen-shoppen-bij-spionagewinkels-cda-en-sp-stellen-kamervragen>

Vraag 3

Wat wordt er op dit moment ondernomen om dergelijke praktijken zoveel als mogelijk te voorkomen? Is zowel de verkoop als aanschaf van de in de uitzending genoemde producten strafbaar? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Het is aan het OM en de politie om vast te stellen of door een spyshop verboden producten of diensten worden aangeboden. De politie doet regelmatig onderzoek naar spyshops, die ook leiden tot invallen en aanhoudingen. Zo heeft de politie in juni 2015 een inval gedaan bij een spyshop in Amsterdam die stoorzenders (jammers) verkocht. Ik verwijs verder naar mijn antwoord op vraag 5.

Wat de strafbaarheid van de verkoop of aanwending van producten betreft, verwijs ik naar mijn antwoord op vraag 1. Het verkopen van illegale producten is strafbaar, maar ook het bewust faciliteren van criminelen met legale producten of diensten kan strafbaar zijn.

Vraag 4

Speelt deze problematiek vooral in Amsterdam of zijn u ook dergelijke signalen bekend elders in het land?

Antwoord 4

Spyshops bevinden zich niet alleen in Amsterdam maar in meerdere gemeenten. Ook zijn er online spyshops, waar artikelen kunnen worden besteld.

Vraag 5

Hoe vaak hebben de afgelopen jaren invallen plaatsgevonden en is eventueel strafrechtelijke vervolging ingesteld wegens de aanschaf dan wel verkoop van illegale producten? Kunt u hiervan een overzicht van geven, in elk geval ten aanzien van de handel in spyshops in Amsterdam?

Antwoord 5

Het OM kan geen volledig overzicht verschaffen van het aantal strafrechtelijke onderzoeken naar spyshops of waarin spyshops een rol spelen. Daarop wordt niet specifiek geregistreerd.

Wel heeft het OM mij bericht dat in het recente verleden in Amsterdam strafrechtelijke onderzoeken hebben plaatsgevonden naar twee spyshops. Dit heeft in één geval al tot een strafzaak geleid, die nu in de fase van hoger beroep is. Het ging in deze zaak onder andere om overtrekking van de Wet wapens en munitie. In de andere zaak is nog geen vervolgingsbeslissing genomen. De betrokkenen worden onder meer verdacht van overtrekking van de Telecommunicatiewet.

Vraag 6

Hoe vindt toezicht, controle en handhaving plaats op de verkoop van gadgets die gebruikt kunnen worden om een opsporingsonderzoek te belemmeren? Vinden regelmatig controles plaats bij verdachte shops of gebeurt dit steekproefsgewijs? Hoe wordt omgegaan met spyshops die herhaaldelijk bepaalde producten verkopen? Wordt bestuursrechtelijk tegen dergelijke shops opgetreden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe vaak is dit de laatste jaren in Amsterdam gebeurd?

Antwoord 6

In het algemeen wordt opgetreden als er aanwijzingen zijn dat spyshops illegale producten verkopen of criminelen bewust faciliteren. Afhankelijk van de ernst van de overtrekking kan tot sluiting van de spyshop worden overgegaan en kan strafrechtelijke vervolging worden ingesteld. Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag 5 en 8.

Wat de bestuurlijke aanpak betreft, er is geen vergunningstelsel voor spyshops, waardoor er geen sprake is van bestuurlijke controle en toezicht. Er kan in beperkte mate wel bestuursrechtelijk tegen spyshops worden opgetreden, door sluiting van het pand. De sluiting van een onderneming is echter een zwaar middel en de proportionaliteit dient hierbij in ogenschouw te worden genomen. In Amsterdam heeft de burgemeester tot op heden twee

keer een sluitingsbevel voor een spyshop gegeven op grond van ernstig gevaar voor de openbare orde vanwege illegale activiteiten in de spyshop. Voorts zijn sommige spyshops onderwerp van bespreking in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Amsterdam, waarbij mogelijke (preventieve) interventies worden besproken en afgestemd.

Vraag 7

Is het mogelijk dat er een zwarte lijst komt met gadgets die geen ander doel dienen dan het dwarszitten van onderzoek van politie en justitie, zodat duidelijk wordt dat deze niet zomaar op de markt gebracht mogen worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Een zwarte lijst maken is geen zinvolle optie, omdat veel producten zowel een legale als een illegale toepassing kennen en daardoor niet eenvoudig bij wet verboden kunnen worden. Denk aan de analogie van een GPS-tracker, die voor legale en illegale doelen valt aan te wenden.

Vraag 8

Met welke maatregelen gaat u nog komen om dergelijke praktijken zoveel mogelijk te voorkomen?

Antwoord 8

Zoals gezegd doet de politie regelmatig onderzoek naar spyshops, indien er signalen zijn dat deze illegale producten leveren of criminelen bewust faciliteren. De gemeente Amsterdam verkent op dit moment de haalbaarheid van een vergunningstelsel voor spyshops en aanpassing van de APV. Ik zal deze mogelijke maatregelen met de gemeente Amsterdam bezien.